

PUNAINEN RISTI TOIMII

Punaisen Ristin organisaatio ja päätöksenteko

PUNAISEN RISTIN ORGANISAATIO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Suomen Punaisen Ristin toimintaverkoston muodostavat osastot, piirit, keskustoimisto sekä laitokset. Piiritoimistojen ja keskustoimiston tehtävänä on tukea osastojen toimintaa. Järjestön päätöksentekijät ovat Punaisen Ristin jäsenet. He valitsevat päätöksentekovaltaa käyttävät luottamushenkilöt.

Toimintaan vaikuttaa myös Punaisen Ristin järjestön erityinen kansainvälinen asema ja tehtävä. Kansainväliset sopimukset ja linjaukset määrittelevät Punaisen Ristin tehtäviä ja strategioita maailmanlaajuisesti. Suomi ja Suomen Punainen Risti ovat mukana kansainvälisen liikkeen päätöksenteossa. Kansainvälinen organisaatio muodostuu Punaisen Ristin Komiteasta ja Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälisestä liitosta sekä Geneven sopimuksiin liittyneistä valtioista.

SUOMEN PUNAINEN RISTI

Suomen Punainen Risti – Finlands Röda Kors on julkisoikeudellinen yhdistys. Järjestön toimielimet on määritelty Suomen Punaisen Ristin säännöt sisältävässä asetuksessa (811/2005). Viralliset kielet ovat suomi ja ruotsi. Saamelaisten kotiseutualueilla on huolehdittava myös saamelaisten kielellisistä oikeuksista.

Punaisen Ristin tärkeimmät toimijat ovat Punaisen Ristin jäsenet, joita on Suomessa on noin 100 000. Jäseneksi voi liittyä jokainen, joka haluaa toimia Punaisen Ristin tarkoituksen toteuttamiseksi. Jokainen Suomen Punaisen Ristin jäsen kuuluu johonkin osastoon. Punaisen Ristin osastoja on Suomessa noin 500.

Osastot toteuttavat Punaisen Ristin toimintaa pääsääntöisesti vapaaehtoisvoimin. Alueellista toimintaa varten maa on jaettu 12 piiriin, jotka tukevat osastoja. Valtakunnallisesti toimintaa tuetaan ja koordinoidaan keskustoimistosta.

Suomen Punaisen Ristin päättäjät kaikilla järjestöportaita ovat Punaisen Ristin jäseniä, jotka osallistuvat toiminnan suunnitteluun erilaisten luottamuselinten kautta. Korkeimpana päätöksentekuelimenä toimii yleiskokous joka kolmas vuosi. Työntekijät tukevat, kehittävät ja koordinoivat toimintaa luottamuselinten päätösten mukaisesti.

Osasto

Osastot toimivat Punaisen Ristin edustajina paikkakunnallaan. Osaston voi perustaa vähintään 20 henkilöjäsentä. Osaston tärkeimpänä tehtävänä on ylläpitää aatteellista ja järjestöllistä toimintavalmiutta paikkakunnallaan. Osastojen on noudatettava toiminnassaan Punaisen Ristin peruseriaatteita ja toimittava järjestön tarkoituksen toteuttamiseksi paikallisista tarpeista lähtien.

Toimintansa toteuttamiseksi osastossa on toimintayksiköitä, esimerkiksi ystäväkerho, ensiapuryhmä, vankilavierailijaryhmä, kansainvälisyysryhmä tai nuorten ryhmä. Näissä aktiiviset jäsenet toimivat vapaaehtoisina. Osastot järjestävät myös koulutusta ja tapahutumia, osallistuvat kampanjoihin, järjestävät keräyksiä ja ottavat kantaa periaatteiden puolesta. Osastoilla voi olla myös palkattuja työntekijöitä.

Kaikilla osaston jäsenillä on oikeus osallistua osastossa päätöksentekoon. Osaston varsinaisia kokouksia on vuodessa kaksi: syyskokous, jossa hyväksytään toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä valitaan osaston hallitukseen jäsenet erovuoroisten tilalle ja kevätkokous, jossa hyväksytään toimintakertomus ja tilinpäätös ja myönnetään edelliselle hallitukselle tili- ja vastuuvapaus. Ylimääräisiä osaston kokouksia pidetään, kun osaston hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai kun vähintään kymmenesosa jäsenistä sitä vaatii. Osaston kokouksiin voivat osallistua kaikki osaston jäsenet, ja jokaisella henkilöjäsenellä on kokouksissa puhe- ja äänioikeus.

Osaston hallitus johtaa osaston toimintaa ja vastaa sen kaikkien työyksiköiden toiminnasta. Hallituksen muodostavat osaston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä 4-10 muuta jäsentä. Osaston kokous valitsee hallituksen jäsenet kahden kalenterivuoden pituiseksi toimikaudeksi.

Katso sääntökirjasta Suomen Punaisen Ristin osastojen johtosääntö. Johtosäännössä määritellään mm. osaston asema ja toiminta-ajatus, osaston kokouksissa käsiteltävät asiat ja osaston hallituksen kokoonpano ja tehtävät.

Piiri

Piirit ohjaavat ja tukevat alueensa osastojen toimintaa. Jokainen osasto kuuluu johonkin piiriin. Piiri järjestää koulutusta ja antaa ohjausta toiminnan kehittämisessä, motivoi ja kannustaa vapaaehtoisia ja jäseniä toimimaan. Piiritoimiston palkatut työntekijät antavat neuvoa ja apua Punaisen Ristin ja osaston toimintaan liittyen. Piiritoimistossa työskentelee toiminnanjohtajan lisäksi mm. nuorisotoiminnan, järjestötyön, valmiustoiminnan, ensiaputoiminnan ja sosiaalipalvelutoiminnan tuntijoita.

Piirin toimielimiä, joissa päätöksenteko tapahtuu, ovat piirin kokous ja piirin hallitus. Piirin kokouksia ovat varsinainen kokous ja ylimääräinen kokous. Varsinainen kokous on piirin vuosikokous, joka pidetään huhtikuussa. Vuosikokouksessa käsitellään piirin edellisen vuoden toimintakertomus ja edellisen tilikauden tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä myönnetään edelliselle hallitukselle tili- ja vastuuvapaus. Lisäksi vuosikokouksessa vahvistetaan piirin työsuunnitelma ja talousarvio kuluvalle vuodelle.

Vuosikokouksessa myös valitaan piirin hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, muut piirin hallituksen jäsenet sekä piirin tilintarkastajat. Ylimääräisiä piirin kokouksia pidetään, kun piirin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai kun vähintään kymmenesosa piirin osastoista sitä vaatii.

Piirin kokouksessa jokaisella alueen osastolla on yksi äänivaltainen edustaja kutakin alkavaa 100 jäsentä kohti. Piirin luottamushenkilöiksi voidaan valita vain piiriin kuuluvien osastojen jäseniä.

Piirin hallituksen muodostavat piirin puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 6–16 muuta jäsentä. Hallituksen alaisena voi toimia vaihteleva määrä valiokuntia, joiden vastuualat muodostuvat piirin tarpeiden mukaan. Hallituksen alaisuudessa voi toimia myös erillisiä yksiköitä tai erityispalveluita, kuten kuntoutus- ja lääkäriasema. Piirin hallitus on piiritöimiston ja erillisyyksiköiden työntekijöiden työnantaja.

Nuorten piiriparlamentti on Suomen Punaisen Ristin nuorten vaikuttamiskanava ja neuvoo antava elin nuorisotoiminnan kehittämiseksi, jossa nuorisojäsenet voivat vaikuttaa oman piirinsä nuorisotoimintaan.

Katso sääntökirjasta Suomen Punaisen Ristin piirien johtosääntö. Johtosäännössä määritellään mm. piirin asema ja toiminta-ajatus, piirin kokouksissa käsiteltävät asiat ja piirin hallituksen tehtävät.

Valtakunnallinen päätöksenteko, keskushallinto ja keskustoimisto

Järjestön valtakunnalliset toimielimet ovat yleiskokous, valtuusto, hallitus ja pääsihteeri. Pääsihteerin apuna toimivat keskustoimiston työntekijät.

Yleiskokous

Ylin päätösvalta Suomen Punaisessa Ristissä on joka kolmas vuosi pidettävällä yleiskokouksella. Yleiskokouksessa päätöksiä tekevät osastojen ja piirien edustajat. Jokaisella osastolla on yksi äänivaltainen edustaja kutakin alkavaa 200 jäsentä kohden. Osaston hallitus valitsee edustajat. Lisäksi yleiskokouksessa on jokaisella piirillä yksi äänivaltainen edustaja. Yleiskokouksessa on läsnäolo-oikeus kaikilla järjestön jäsenillä. Yleiskokouksessa vahvistetaan järjestön toimintaa ja taloutta koskevat suuntaviivat ja suositukset sekä valitaan järjestön hallitus ja valtuuston jäsenet seuraavaksi kolmeksi vuodeksi.

Valtuusto

Yleiskokousten välillä ylintä päätäntävaltaa käyttää valtuusto, jossa kaikki piirit ovat edustettuina. Valtuustoon valitaan yleiskokouksessa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 23 jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Sama henkilö voidaan valita valtuuston jäseneksi enintään kahdeksi peräkkäiseksi kaudeksi. Valtuustoon kuuluu lisäksi valtion viranomaisten nimeäminä jäsenenä ulkoasiainministeriön, sisäasiainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön, työministeriön ja puolustusministeriön edustajat.

Valtuuston tehtävänä on valvoa järjestön toiminnan toteutumista, taloutta ja hallintoa koko valtakunnan alueella. Valtuusto voi ottaa kantaa ajankohtaisiin humanitaarisiin kysymyksiin. Yksi valtuuston tehtävistä on keskustella järjestön toiminta- ja talouspoliittisista periaatekysymyksistä sekä käsitellä järjestön tulevaisuuden kannalta keskeisiä kysymyksiä.

Valtuusto kokoontuu varsinaiseen kokoukseen kaksi kertaa vuodessa. Kevätkokouksessaan valtuusto hyväksyy edellisen vuoden toimintakertomuksen ja vahvistaa valtakunnallisen tilinpäätöksen. Ylimääräinen kokous pidetään, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi tai kun vähintään yksi kolmasosa valtuuston jäsenistä sitä vaatii.

Hallitus

Hallitus valmistelee yleiskokouksen ja valtuuston päätöksiä ja valvoo niiden toimeenpanoa. Hallitus kehittää järjestön toimintaa yleiskokouksen antamien suuntaviivasuositusten mukaisesti ja hyväksyy vuosittain järjestön toimintasuunnitelman ja siihen liittyen keskushallinnon ja piirien taloussuunnitelmat.

Hallitukseen valitaan yleiskokouksessa järjestön puheenjohtaja, kolme varapuheenjohtajaa ja kuusi muuta hallituksen jäsentä. Hallituksen esittelijänä toimii Suomen Punaisen Ristin pääsihteeri. Hallituksen alaisena voi toimia valio- ja toimikuntia, jotka avustavat hallitusta.

Nuorten vuosikokous on vuoden suurin järjestöämme nuorisojäseniä yhteen kokoava tapahtuma, mutta myös Suomen Punaisen Ristin hallituksen nimeämä nuorten vaikuttamiskanava ja neuvoa antava elin.

Pääsihteeri ja keskustuimisto

Pääsihteeri on palkattu toimielin, jonka tehtävänä on johtaa ja kehittää järjestön työtä. Hän vastaa hallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta ja esittelystä sekä päätösten toimeenpanosta. Hän ohjaa ja valvoo järjestön henkilöstön toimintaa ja seuraa, että järjestön omaisuutta ja varoja hoidetaan ja käytetään tarkoituksenmukaisesti.

Apunaan pääsihteerillä on keskustuimiston henkilökunta. Keskustuimistossa työskentelee viestinnän, Punaisen Ristin ohjelmien (mm. kansainvälinen apu, valmiustoiminta, ensiapu, kotimaan apu, sosiaalipalvelutoiminta), järjestötyön (järjestö- ja koulutustoiminta, nuorisotoiminta, markkinointi) sekä talouden ja hallinnon työntekijöitä. Keskustuimistosta tuetaan piirien ja osastojen työtä sekä koordinoidaan, kehitetään ja hallinnoidaan valtakunnallisia projekteja ja ohjelmia. Keskustuimistossa mm. suunnitellaan vapaaehtoisten koulutuksia, tuotetaan materiaaleja osastojen käyttöön, huolehditaan jäsen- ja luottamushenkilörekisteristä ja toimitetaan Avun maailma -jäsenlehteä. Markkinoinnissa tuotetaan Punaisen Ristin tuotteita varainhankintaan. Keskustuimistosta organisoidaan myös valtakunnalliset keräykset ja kansainvälinen avustustoiminta. Keskustuimisto sijaitsee Helsingissä.

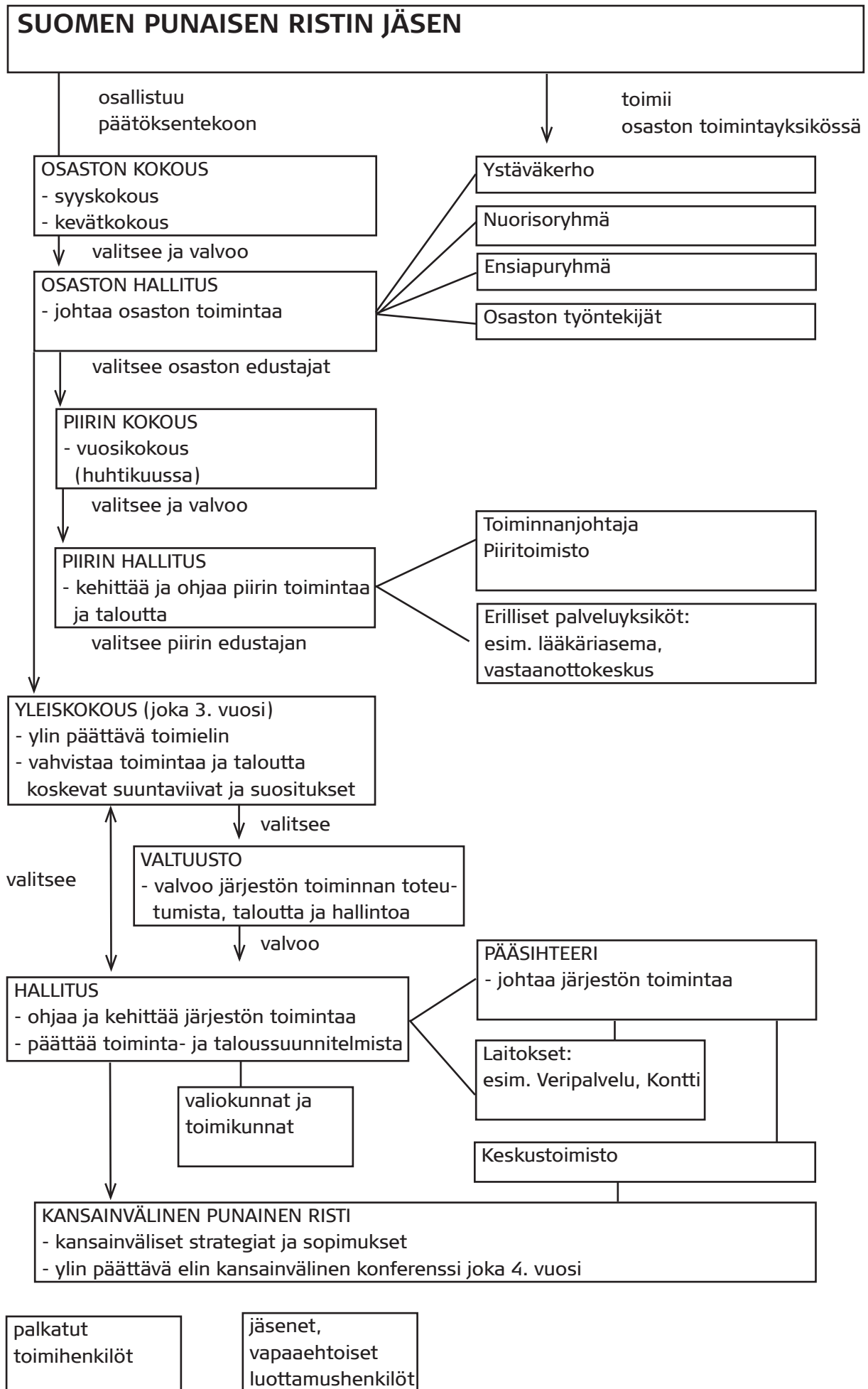
Laitokset

Lisäksi Suomen Punaiseen Ristiin kuuluu itsenäisiä laitoksia (Veripalvelu, Kontti-ketju ja Nuorten turvatalot), joiden toimintaa ohjaa kunkin laitoksen johtokunta – Veripalvelun kohdalla sen oma hallitus – järjestön hallituksen valvonnassa.

Katso sääntökirjasta Asetus Suomen Punaisesta Rististä (811/2005) ns. SPR-asetus, Suomen Punaisen Ristin työjärjestys (2006) ja Suomen Punaisen Ristin taloussääntö (2006). Säännöissä määritellään mm. yleiskokouksen, valtuuston, hallituksen ja pääsihteerin tehtävät, kokousten laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä varsinaisissa kokouksissa käsiteltävät asiat. Aloitteiden käsittelyjärjestys löytyy työjärjestyksestä.

ALOITEOIKEUS

Jokaisella Suomen Punaisen Ristin jäsenellä on oikeus tehdä paikallista, alueellista tai valtakunnallista toimintaa koskevia aloitteita. Aloitteet voi jättää osaston hallitukselle, joka toimittaa ne tarvittaessa eteenpäin tai suoraan alueellisissa asioissa piirin hallitukselle ja valtakunnallisissa asioissa hallitukselle.

KANSAINVÄLINEN PUNAINEN RISTI

Punaisen Ristin liike muodostuu kansallisista yhdistyksistä, Punaisen Ristin kansainvälisestä komiteasta sekä Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälisestä liitosta. Joka neljäs vuosi järjestettävään kansainväliseen konferenssiin osallistuvat myös Geneven sopimuksiin liittyneet valtiot.

Punaisen Ristin kansainvälinen komitea (ICRC)

Sota- ja selkkausalueilla Punaisen Ristin toimintaa koordinoi ja siitä vastaa Punaisen Ristin kansainvälinen komitea (International Committee of the Red Cross, ICRC). Komitea on Punaisen Ristin liikkeessä itsenäinen elin, jonka päättäjiin voi kuulua vain Sveitsin kansalaisia. Se toimii yhteistyössä kansallisten yhdistysten (paikallinen Punainen Risti tai Punainen Puolikuu) ja Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälisen liiton kanssa. Komitean päämaja on Genevessä. Komitealla on maa- ja aluedelegaatioita ympäri maailmaa.

Punaisen Ristin kansainvälinen komitea

- valvoo Geneven sopimusten noudattamista
- johtaa järjestön avustustoimintaa sodissa ja konflikteissa
- suojelee siviilejä, sotavankeja ja taisteluissa haavoittuneita
- toimii sodissa ja konflikteissa puolueettomana välittäjänä ja tekee humanitaarisia aloitteita uhrien suojelemiseksi ja auttamiseksi
- pitää rekisteriä sotavangeista, vierailee sotavankien ja muiden sodan vuoksi poliittisesta tai turvallisuussyistä vangittujen luona ja pyrkii parantamaan heidän olosuhteitaan
- etsii sodissa ja selkkauksissa kadonneita henkilöitä ja pitää yhteyksiä toisistaan erilleen joutuneiden perheenjäsenten välillä
- hyväksyy uudet kansalliset yhdistykset
- edistää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden tuntemusta

Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen liitto (IFRC)

Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälinen liitto on maapallon ympäri ulottuva yhteistyöverkosto, jonka välityksellä kansalliset yhdistykset voivat jakaa kokemuksiaan ja välittää kansainvälistä apua. Liitto muodostuu kansallisista yhdistyksistä, Genevessä sijaitsevasta sihteeristöstä sekä maa- ja aluedelegaatioista. Liitto tukee kansallisten yhdistysten kehittämistä ja koordinoi yhdistysten avustustyötä luonnonkatastrofien yhteydessä.

Liiton neljä ydintehtävää:

- Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen peruseriaatteiden ja humanitaaristen arvojen edistäminen
- katastrofiapu
- katastrofivalmius
- terveyden edistäminen ja huolenpito lähiyhteisössä

Liitto koordinoi ja johtaa Punaisen Ristin kansainvälistä avustustyötä rauhan aikana ja tekee kehitysyhteistyötä, jonka tavoitteena on vahvistaa kansallisia yhdistyksiä ja sitä kautta haavoittuvimpia väestöryhmiä. Kukin kansallinen yhdistys on päävastuussa toiminnasta omalla alueellaan, liiton sihteeristö koordinoi kansallisten yhdistysten toimintaa ja antaa tarvittaessa tukea.

Liiton yleiskokous kokoontuu kahden vuoden välein. Kokouksessa ovat edustettuina kaikki kansalliset Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistykset. Yleiskokous valitsee Liiton pääsihteerin, joka johtaa toimintaa maailmanlaajuisesti.

Sekä Liitolla että Komitealla on YK:ssa tarkkailijan asema, mikä mahdollistaa Punaisen Ristin ajamien asioiden edistämisen myös valtioiden välisessä foorumissa.

Kansainvälinen konferenssi

Punaisen Ristin korkein päättävä elin on kansainvälinen konferenssi, joka kokoontuu joka neljäs vuosi. Konferenssi antaa järjestölle toimeksiantoja ja hallituksille suosituksia ja toivomuksia humanitaarisista kysymyksistä. Konferenssissa ovat edustettuina Punaisen Ristin kansainvälinen komitea, Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen liitto, kaikki Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansalliset yhdistykset sekä Geneven sopimusten jäsenvaltiot.

Lisätietoa

Suomen Punaisen Ristin sääntökirja
Komitean nettisivut: www.icrc.org
Liiton nettisivut: www.ifrc.org